

Plenum

Torsdag 4.4.2024 kl. 16.00—19.02

2.2. Muntlig fråga om att trygga social- och hälsovårdsservicen (Hilkka Kemppi cent)

Muntligt spørsmål MFT 55/2024 rd

Muntlig frågestund

Talman Jussi Halla-aho: Centerns riksdagsgrupp har en fråga som gäller samma tema, så vi behandlar den på samma gång. — Ledamot Kemppi, varsågod.

Debatt

16.12 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä viikko on toden totta pysäyttänyt miettimään arjen turvallisuutta. Etelä-Karjalassa on etsitty tuloksetta silmälääkäreitä 100 000 euron kuukausipalkalla. Kymenlaaksossa ollaan lakkauttamassa puolet terveyskeskuksista, peruspalveluista. Lähipalvelut karkaavat kauemmas. Sote-uudistusta ei näistä päätöksistä enää voi syyttää, kun hallitus itse leikkaa sotea toista miljardia euroa. Jo vuoden työtään tehneen hallituksen pitää reagoida keskittämiseen jo tänään.

Suomessa on hyviäkin esimerkkejä. Esimerkiksi Etelä-Savo ja Päijät-Häme linjaavat, että kaikissa kunnissa pitää olla osoite, jossa ammattilaisen voi kohdata silmästä silmään. Se on mahdollista, kun aikaa on ollut enemmän.

Uudistamista tarvitsemme mutta epävarmuutta emme. Arvoisa hallitus, keskusta on esittänyt jo viime syksynä kuusi ratkaisuehdotusta, joilla sote-uudistus saataisiin takaisin raiteilleen. Arvoisa ministeri Juuso, olemme esittäneet nämä kuusi keinoa. [Puhemies koputtaa] Kuinka monta niistä olette ottanut työn alle? [Vasemmalta: Ei yhtään! — Oikealta: Tyhjä paperi!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.13 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En nyt ihan tarkalleen muista niitä kaikkia teidän kuutta keinoanne. Mehän keskustelimme niistä kyllä. Mielelläni kuulen ne, niin voin niihin vastata sitten uudestaan. [Vasemmalta: Ylimielistä! — Hälinää]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

16.13 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueilla on tällä hetkellä erittäin vaikea taloudellinen tilanne. Monet hakevat suuria säästöjä niin nopealla aikataululla, että se herättää huolta terveyspalveluidemme tilasta. Lääkäreitä lomautetaan samalla, kun terveysasemien jonot kasvavat, ja kalliita vuokratyövoimapalveluita hankitaan, kun pysyvää henkilökuntaa ei ole saatavilla.

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

Hallitus on sote-politiikassaan korostanut yksityisen terveydenhuollon roolia. Yksityisen osallistuminen on tarpeellinen osa kokonaisratkaisua, mutta nyt yksityisen terveydenhuollon ja vuokralääkäreiden pariin ajaudutaan hallitsemattomasti. Syntyy tilanne, jossa samoilla verorahoilla saadaan entistä vähemmän. Hallituksen pitäisi varmistaa laadukkaat terveyspalvelut ja hoitoonpääsy erityisesti alueilla, joilla on erityisen suuria haasteita saada lääkäreitä ja hoitajia, ja niillä alueilla, missä on suurimmat jonot. Nämä säästöt ovat tällä hetkellä järjettömiä. Jos valtionvelasta ollaan huolissaan, pitäisi sote-ratkaisussa pohtia kestävien periaatteiden, ei laastiratkaisulla kalliiden vuokratyöntekijöiden voimin.

Kysyisinkin ministeri Juusolta: mitä toimia hallitus aikoo tehdä estääkseen lyhytnäköiset leikkaukset, jotka johtuvat hallituksen omista toimista? [Ben Zyskowicz: Niin, edellisen hallituksen! — Naurua — Välihuutoja] — Nykyisen hallituksen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Juuso, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

16.15 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministerillä on puheenvuoro nyt.

Hallituksella on työkalupakissaan useita toimia, millä tähän tullaan puuttumaan. Ne kaikki työkalut eivät ole tässä ja nyt, vaan ne ovat tämän hallituskauden aikana. [Välihuutoja vasemmalta] Vuokratyövoiman käyttö on yksi näistä haasteista, ja se on haaste myöskin muissa Pohjoismaissa. Sitä on hyvin vaikea suitsia, mutta me tulemme yrittämään. Meillä on siitä olemassa jo selvitys ja siinä ehdotettuja toimenpiteitä, [Sari Sarkomaa: Selvitys aloitettiin heti, kun hallitus aloitti!] millä tavalla me vuokralääkäreitä voidaan ohjata itse asiassa enemmän julkiselle puolelle. Nämä toimenpiteet tulevat kyllä myöhemmin, ja siinä raportissa on listattu muun muassa toimenpiteitä, joilla me helpotetaan osittain ulkoistuksia. Se nyky-soten yksi ongelma hyvinvointialueilla on tämä riittävä oma palvelutuotanto. Ongelmaksi on muodostunut hyvinvointialueilla, [Puhemies koputtaa] kuinka paljon pitää olla omaa tuotantoa ja kuinka paljon voidaan sitten ulkoistaa. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

16.16 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisen kerran kun porvarihallitus oli vallassa, uhkasi se Vaasan päivystystä. Onneksi Rinteen hallitus korjasi kuitenkin tämän valuvian heti valtaan päästyään. No, nyt tämä porvarihallitus suunnittelee jatkavansa pohjalaismaakuntien rankaisua vieläkin kovemmalla kädellä. Pohjalaismakunnista Kokkola, Pietarsaari ja Vaasa voisivat joutua kaikki leikkurin alle. Ainoastaan Seinäjoki säästyisi. Käytännössä siis rampautettaisiin yhtä sairaalaa lukuun ottamatta pohjalaismaakuntien palveluverkko hallituksen, ei päättävässä asemassa olevien hyvinvointialueiden suunnitelmilla. Ministeri Juuso, tähänkö te olette ajamassa sote-palveluja Suomessa: sosiaalisilla perusoikeuksilla pyyhittää lattiaa, kun talouden mahtikäskyllä suunnitellaan ajettavaksi säästöjä perusoikeuksien kustannuksella?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. [Vasemmalta: Ministeri Juusolle kysymys!]

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

16.17 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta nyt kerta kaikkiaan se jatkuva väite siitä, että me leikataan sotea, pitää lopettaa. [Naurua — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Häh?] — No niin, vastauksena oli nauru, mutta jospa minä kerron teille faktat.

Hallitus lisää kehyksessään yli miljardin joka vuosi hyvinvointialueille — lisää miljardin joka vuosi. [Oikealta: Juuri näin! — Hälinää] Sen lisäksi rahoituslakiin perustuen meillä on velvollisuus kattaa alijäämät edellisiltä vuosilta. Se tarkoittaa puoltatoista miljardia lisää ensi vuodelle. Tämä ei ole leikkaamista. Jos maassa olisi jonkun muun värinen hallitus, niin tiedätekö, että nämä samat luvut olisivat teidän edessänne? Samat luvut olisivat teidän edessänne, ja se tarkoittaa sitä, että on pakko tehdä uudistuksia. [Krista Kiurun välihuuto] Te voitte sieltä vain sanoa, että nyt tehdään sitä, tätä ja tuota kauheutta, mutta tämä yhtälö on pakko saada toimimaan: rahat riittämään, ihmiset jonoista hoitoon ja tämä koko järjestelmä pelaamaan. — Ja kun te, edustaja Kiuru, sanoitte, että on saatu aikaan härdelli, niin kukahan sen mahtoi tähän maahan tehdä? [Naurua — Välihuutoja — Krista Kiuru pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä. [Krista Kiuru: Vastauspuheenvuoro! Pääministeri arvosteli minua!] — Edustaja Kiuru, puheenvuoro on tällä hetkellä edustaja Mattilalla.

16.18 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, puhemies! Keskusta on esittänyt vaihtoehtoja hallituksen linjalle, jossa hyvinvointialueet joutuvat tekemään pakkosäästöjä eikä niille anneta edes mahdollisuutta onnistua tehtävässään. Toistaiseksi niihin ei ole tartuttu, vaan vastaukseksi kuullaan kerta toisensa perään, kuinka sote-uudistus on keskustan syytä ja keskustan luomus ja alueitten vaikeudet ovat keskustan syytä. [Välihuutoja oikealta] On ala-arvoista käsienpesua vastuuministereiltä selittää, että hyvinvointialueiden valtuustot päättävät sote- tai sairaalaverkostaan ja ettei hallitus leikkaa palveluita. Hallituksen takana ovat sote-rahat, ja sillä sipuli. Kun rahoitusta ei ole riittävästi, johtaa se pakkosäästöihin ja leikkauksiin.

Arvoisa hallitus, haluatteko te, että hyvinvointialueet onnistuvat tehtävässään? Aiotteko korjata rahoituslakia, [Ben Zyskowicz: Ai keskustan virheitä?] millä annettaisiin alueille mahdollisuus kattaa alijäämä nykyistä väljemmässä aikataulussa? [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.20 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä olemme kuulleet hyvinvointialueitten rahoituksesta, me tänä vuonna maksamme hyvinvointialueille 24,7 miljardia. Se rahoitus kasvaa joka vuosi yli miljardilla. Me olemme luvanneet tämän hallituskauden alussa hyvinvointialueille, että annamme heille siltä osin työrauhan, että emme muuta näinä ensimmäisinä vuosina sitä rahoitusmallia, vaan he pystyvät toimimaan ennakoidusti sillä rahoituksella, mikä on, mutta me olemme samaan aikaan käynnistäneet jo tämän rahoitusmallin uudistamisen, ja parhaillaan myös käydään läpi näitä tarvetekijöitä. Koetamme tunnistaa sitä, miten ne vastaavat: esimerkiksi sairastavuus, vastaako se tämänhetkinen mittari oikealla tavalla sitä, minkälaista rahoitusta alueet tarvitsevat. Teemme tätä analyysityötä, ja me teemme tietoon pohjautuen sitten tätä rahoitusmallin uudistamista. Eli rahoitusmallia ollaan pitkällä aikavälillä uudis-

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

tamassa sekä kannustavaan suuntaan että niin, että se tunnistaa nämä tarpeet mahdollisimman hyvin. Siltä osin ensin työrauha ja sitten uudistetaan jatkoa kohti, mutta rahoitus kasvaa joka vuosi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

16.21 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös täällä korjata sen virheen, että sotesta leikataan. Ei leikata. [Välihuutoja vasemmalta] Jokainen vuosi laitetaan yli miljardi lisäeuroa soteen, ja se tarvitaankin siellä. Hallituksen on varmistettava, että suomalaiset saavat hoidon ja hoivan oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa, [Kimmo Kiljusen välihuuto] sekä kiireettömissä että kiireellisissä asioissa, kun sen aika on. Se liittyy sekä sairaalapalveluihin, peruspalveluihin että pelastustoimeen — sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Meidän on vahvistettava peruspalveluita, jotta me pystymme ehkäisemään sairauksia, välttämään raskaita palveluita, välttämään ikäviä, inhimillisesti raskaita tragedioita. [Eduskunnasta: Sairaaloiden sulkeminen ei vahvista mitään!] Henkilöstöpula on tällä hetkellä merkittävä ongelma koko maassa, ja ammattilaiset laittavat työpanostaan epätarkoituksenmukaisesti monesti byrokraattisiin asioihin. Meillä henkilöstöä itse asiassa on varsin paljon muihin maihin verrattuna, mutta se kohdentuu väärin. [Puhemies koputtaa]

Kysynkin täällä ministeri Juusolta: mitä olette ministeriössä alkaneet tekemään byrokraatian purun, norminpurun, [Puhemies koputtaa] ja sen eteen, että saataisiin henkilöstön työpanos juuri siihen oikeaan paikkaan osoitettua, palveluiden turvaamiseen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän edustajia kunnioittamaan puheaikaa. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.23 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Henkilöstön saatavuus on vakavasti vaarantunut Suomessa. Meillä väestö vanhenee koko ajan. Me tarvitsemme lisää hoitohenkilöstöä. Väestö myöskin keskittyy kasvukeskuksiin yhä enenevässä määrin. Kaikki nämä haasteet johtavat siihen, että meidän täytyy myöskin miettiä, millä tavalla me järjestetään sosiaali- ja terveyspalvelut niin, että kaikki pääsevät kuitenkin hoidon piiriin ja myöskin se hoitohenkilöstö riittää.

Hoitohenkilöstön osalta tartumme siihen ensinnäkin ammattihenkilölainsäädännön kokonaisuudistuksella, missä katsomme tarkkaan, millä pätevyydellä mitäkin asioita voi tehdä. Tulemme myöskin tarkastelemaan erilaisten todistusten ja lausuntojen tarvetta — mitä kaikkea tarvitaan, voidaanko sieltä vähentää jotain, voidaanko mahdollisesti jotain tehdä tekoälyllä. Länsi-Uudellamaalla muistaakseni on jo pilotti tästä käynnissä. Ja tietysti ennakkoimme myöskin hoitohenkilöstön tarpeet, lisäämme koulutuspaikkoja ja monta muuta asiaa. Ohjaamme myöskin hyvän työympäristön ja työyhteisön kehittämisessä. [Krista Kiuru pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.24 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä salissa on laaja yhteisymmärrys siitä, että maamme kriittistä infrastruktuuria pitää suojella. Ja sairaalat, jos mitkä, ovat sitä kriittistä infrastruktuuria. Ne ovat tämän hyvinvointivaltion runko-

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

verkko. Ja nyt, kun tämän hallituksen — huomatakaa, Orpon—Purran-hallituksen — sote-kädenjälki alkaa näkyä, niin ensimmäisenä jyrän alle uhkaavat jäädä nimenomaan sairaalat. Te tavoittelette sotesta leikkauksia, 1,4 miljardia, ja jo hallitusohjelman mukaan sairaalaverkosta sata miljoonaa euroa säästöä. Omalta alueeltani tämä tarkoittaa sitä, että Oulaskangas, Raahe, Kajaani ja Perämerenkaarelta Kemi ovat uhan alla. Näiden sairaaloiden palveluita uhkaa supistaminen ja jopa alasajo.

Puhemies! Kuulimme aiemmin ministeri Juuson toteavan, että ”ei yhtään sairaalaa olla sulkemassa”. Saisinko varmemmaksi vakuudeksi vielä kerran kysyä: aiotteko te suojata Suomen sairaalaverkon kehysriiessä ja tulevilta päätöksiltä, vai annatteko te Purran punakynän käydä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.25 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä ministeri Purran punakynä on myöskin ihan järkevä, eikä tällaisia sairaaloiden lakkauttamisia ole tulossa. Meillä hoidon tarve, palvelujen tarve, koko ajan kasvaa, mutta se, mitä meidän täytyy tehdä, on, että meidän täytyy tehostaa sitä palveluverkkoa. Tässä edustaja mainitsi aikaisemmin, että jonnekin ei ole saatu silmälääkäreitä. Kysyn vain, että jos ei silmälääkäreitä saa, niin onko tarkoitus pitää silmätautien erikoisalaa siinä lääkärissä vai pitääkö se siirtää johonkin muuhun lääkäriin, minne niitä silmälääkäreitä saa. Näitähän meidän täytyy katsoa. Meillä on ensi sijassa pulaa tietyistä erikoislääkäreistä — silmätautien erikoisosajista ja myöskin sisätautilääkäreistä ja psykiatreista on kova pula. [Krista Kiuru pyytää vastauspuheenvuoroa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saarikko, olkaa hyvä.

16.26 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri on siinä ihan oikeassa, että sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset kasvavat paljon, koska meillä on ikääntyvä kansa, siksi, että tämä maa halusi sitoutua hoitajille parempiin palkkoihin, ja myös siksi valtio on nyt vaikeuksissa, koska enää ei ole sitä keinoa, että kunnat vain korottaisivat verotustaan asukkaidensa lompakosta. Tilanne on uusi, ja minua häiritsee, että me puhumme jatkuvasti sote-uudistuksesta, hyvinvointialueista. Puhutaan siitä, mistä on kysymys: hoivakodeista, lääkäriin pääsystä, lastenneuvoloista, kuntoutuksesta. [Vilhelm Junnila: Oripään terveysasema!] — Kyllä. Ja Oripään terveysasemasta puheen ollen — erittäin hyvä, edustaja Junnila, että nostatte sen esiin: Pääministeri Orpo, te ette ole alueella nyt päättäjänä, mutta ette te voi väistää vastuuta tässä. Meidän maakunnassa ja koko Suomessa tämä uudistus on menossa aivan toiseen suuntaan kuin mihin me kaikki täällä eduskunnassa alun perin halusimme. Meidän piti panostaa peruspalveluihin, ja nyt kaikkialla niitä alasajetaan, myös minun kotikunnassani ja monessa muussa paikassa. Mikä on neuvonne näille aluepäättäjille, joista ministeri Juuso pesee kätensä? [Puhemies koputtaa] Onko oikein säästöjen nimissä alasajaa peruspalveluja, vai löydätekö tavan joustaa niin, ettemme tuhoa tämän hyvinvointiyhteiskunnan ydintä ja hoitoonpääsyä? [Ben Zyskiewicz: Oliko oikein tehdä tällainen sote?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

16.27 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tunnettu hallituksessa erittäin suuren vastuun suomalaisten peruspalveluista. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat keskeisimpiä. Me teemme kaikkemme, että meillä säilyy Suomessa sellainen palvelutaso, mihin me ollaan totuttu, että sen palvelun saa kohtuullisen välimatkan päästä ja että se on korkealaatuista. Me ollaan järkyttävässä tilanteessa tällä hetkellä, että erikoissairaanhoidon palveluihin, tärkeisiin operaatioihin kriittisissä sairauksissa joutuu jonottamaan aivan liian pitkään.

Meidän terveydenhuoltomme on kriisissä tällä hetkellä, ja samaan aikaan me viemme nyt eteenpäin sitä uudistusta, jonka perustan siis edellinen eduskunta hyväksyi — siis se on fakta, se on totta. Se jäi kesken, kuten moneen kertaan sanottiin, se oli ikään kuin se kuori, niin kuin taisitte itekin sanoa. Sen sisällä me teemme tällä hetkellä kaikkemme, niin virkamiehet täällä pääkaupungissa kuin jokaisella hyvinvointialueella ne ihmiset, jotka tekevät sitä työtä, yrittävät saada ne rahat riittämään, ja se, mitä me yritetään tehdä, on se, että me yritämme löytää ne rahat, sen miljardin lisää joka vuosi ja ne alijäämrahat. Se on valtava summa rahaa, [Puhemies koputtaa] 5 000 miljoonaa yhteensä näitten vuosien aikana. Me teemme kaikkemme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

16.29 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli ilo tuossa äsken kuulla ministeri Juuson vastaus, että mitään tämänsuuntaista, mitä täällä väitetään, ei ole nyt hallituksella suunnitelmissa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ai jaa!]

Eilen tässä salissa keskusteltiin Suomen EU-tavoitteista ja joissain puheenvuoroissa tuotiin hyvinkin vahvasti esille, kuinka Suomen itä- ja kaakkoisrajan asuttuna pitäminen on paitsi Suomen myöskin koko Euroopan turvallisuuden tähden tärkeää. Ja jotta itäinen ja kaakkoinen Suomi pysyy asuttuna myöskin tulevaisuudessa, siellä on oltava palveluita ihmisille. Kysynkin nyt vastaavalta ministeriltä: kuinka näitä mahdollisia suunnitelmia, myös sairaalaverkon suhteen ja näin pois päin, tulevaisuudessa katsotaan yhteen mahdollisten huoltovarmuustekijöiden kanssa? [Keskustan ryhmästä: Hyvä kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.30 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai meidän täytyy pohtia asiaa monelta eri kantilta. Poliittikkoina katsomme kaikkea myöskin alueen ja alueen elinkeinon kannalta. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön työpaikat tuovat työpaikkoja, ne tuovat verotuloja, ne tuovat elinvoimaa ja lapsia kouluihin ja näin pois päin. Se on tärkeä asia.

Tietysti osa ammattilaisista katsoo tätä pelkästään sosiaali- ja terveydenhuollon kautta ja sitä kautta, kuinka paljon palveluja missäkin tarvitaan ja miten saataisiin hoitohenkilöstön työpanos mahdollisimman tehokkaasti käyttöön, jotta me saadaan hoitajia perusterveydenhuoltoon ja vanhustenhoitoon, jotta voidaan tyydyttää se kasvava palvelutarve siellä peruspalveluissa. Mutta on totta, että meidän täytyy ottaa huomioon myöskin huoltovarmuustekijät. Meidän täytyy ottaa huomioon myöskin valmius ja varautuminen. Tämä on iso asia, ja hallitus on hyvin tietoinen siitä. Kyllä ministeritkin ovat tietoisia ja varmasti ottavat nämä [Puhemies koputtaa] kaikki huomioon.

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Andersson, Li, olkaa hyvä.

16.31 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kyselytunti kuulostaa siltä, että ministerit eivät ole ihan tietoisia siitä, mitä aluetasolla ja paikallistasolla tällä hetkellä on sosiaali- ja terveydenhuollossa tapahtumassa. Ministeri Juuso tässä aikaisemmin totesi, että erikoissairaanhoidosta pitää säästää, jotta voidaan ohjata lisäresursseja peruspalveluihin. Nyt on käymässä päinvastoin. Te olette tekemässä valtakunnallisesti päätöksiä, joilla te leikkaatte ja säästätte erikoissairaanhoidosta, ja samanaikaisesti alueilla heikennetään peruspalveluita ja vanhuspalveluita.

Toivoisin itse sitä, että hallitus tekisi edes niitä toimenpiteitä, mitä hyvinvointialueet itse ovat toivoneet hallitukselta, jotta he pystyisivät puuttumaan kustannusten kasvuun, ja vuokratyövoima on tässä yksi konkreettinen asia. Tämä verkosto, joka selvitti erilaisia keinoja puuttua vuokratyövoiman kustannusten kasvuun, antoi esityksensä helmikuun puolesavälissä kolmesta erilaisesta lakimuutoksesta. Haluan kysyä ministeri Juusolta: Oletteko tuomassa eduskunnan käsittelyyn lakimuutoksia, joilla annetaan hyvinvointialueille mahdollisuuksia puuttua tähän vuokratyöongelmaan? [Puhemies koputtaa] Ja voisiko ajatella, että Suomi olisi aloitteellinen, ehdottamassa muille Pohjoismaille, että yhteispohjoismaisesti tehtäisiin ratkaisuja vuokratyövoiman [Puhemies koputtaa] käytön rajoittamiseksi terveydenhuollossa? [Annika Saarikko: Hyvä idea!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.32 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuokratyövoimaraportti on käsitelty, ja siitä on kyllä tulossa esityksiä. Tällä hetkellä keskitymme täysillä tähän sairaalaverkkoon, mutta kunhan tästä saadaan esitys aikaiseksi, [Välihuutoja] niin kyllä me tähänkin tietysti tulemme kantaa ottamaan ja katsomaan, millä lailla sitä viedään eteenpäin ja tilannetta helpottamaan.

Tämä edustajan esiin nostama pohjoismainen yhteistyö on mielenkiintoinen uusi avaus. Kyllä, pistän tämän korvan taakse, ja katsotaan, olisiko mitään tehtävissä, koska tiedän, että ongelma on iso Norjassa. Voitteko kuvitella, että olen yhden kesän ollut Norjassa töissä vuonna 2010, [Suna Kymäläinen: Mielenkiintoista!] ja edelleen sieltä tulee kyselyitä, olisiko kiinnostusta tulla töihin Norjaan — yli kymmenen vuoden päästä. Voitte arvata, kuinka iso se hoitohenkilöstön puute on, kun tällä tavalla täytyy rekrytoida hoitajia muista Pohjoismaista. [Välihuutoja — Ben Zyskowicz: Ilmoittakaa sitten, että olette nyt ministeri!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Väättäinen, olkaa hyvä.

16.33 **Tuula Väättäinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aina voinut luottaa siihen, että sosiaali- ja terveysministeri viimeiseen asti pitää huolta siitä, että sote-palvelut koko maassa voidaan toteuttaa. Nyt tilanne on kuitenkin muuttunut, ja me joudumme viikosta toiseen kysymään teiltä, ministeri Juuso, kuka pitää tästä maamme selkärangasta kiinni, jos ette te. [Annika Saarikko: Juuri näin!] Hyvinvointialueet on ajettu nurkkaan ja pakotettu karsimaan alueille välttämättömistä palveluista. Pohjois-Savossa esimerkiksi Iisalmi ja Varkaus taistelevat omien palveluidensa puolesta. Kysyn teiltä, ministeri Juuso: saisitteko kerättyä voimia nousta vaatimaan ministeri Purralta ja ministeri Ikoselta

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

puuttuvaa rahoitusta hyvinvointialueille, [Kimmo Kiljunen: Me autetaan tässä!] jotta vältetään peruuttamattomilta ja järjestelmää vaurioittavilta lakkautuksilta? Me tuemme tässä tavoitteessa teitä. [Vasemmalta: Kyllä! Vahvasti tuemme!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.34 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten jo toin ilmi, tämä hallitus etsii tällä hetkellä lisää säästötoimia useiden miljardien edestä pääasiassa siitä syystä, että hyvinvointialueet tarvitsevat lisää rahaa. [Timo Harakka: Vastaus oli ”ei”!] Meillä on voimassa rahoituslaki, jossa puhutaan alijäämän kattamisesta. Meillä on demografinen kehitys, joka varmistaa sen, että meidän sote-menomme kasvavat koko ajan, mutta ne kasvavat tällä hetkellä liian nopeasti. Ne kasvavat huomattavasti enemmän kuin te osasitte mallia rakentaessanne edes kuvitella, ja tähän me joudumme reagoimaan, ja juuri siksi me joudumme tällä hetkellä etsimään säästöjä muualta, [Annikka Saarikko: Mutta eikö se ole kunnia-asia hoitaa vanhukset hyvin?] jotta kykenisimme antamaan lisää rahaa hyvinvointialueille. [Hälinää — Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

16.35 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä keskustelua kuunnellessani tulee vaikutelma, että meillä olisivat kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut tässä maassa huonossa jamassa. Samaan aikaan joka ikinen päivä, tänäänkin, tuhannet ja taas tuhannet suomalaiset saavat erittäin laadukasta hoivaa, ihmishenkiä pelastetaan [Sheikki Laakso: Juuri näin!] ja vakavia sairauksia hoidetaan. Meillä helposti unohtuu tämä toinen puoli.

Mutta se on totta, että hyvinvointialueet ovat poikkeuksellisissa taloudellisissa vaikeuksissa. Ne ovat noin vuoden odottaneet, että joku lähtisi johtamaan tätä palveluiden uudistamista Suomessa. Ne ovat odottaneet, että niille annettaisiin lainsäädännöllä työkaluja, joilla ne voisivat lähteä tuottavuutta parantamaan ja ratkomaan niitä taloudellisia ongelmia. Mitään ei ole tapahtunut vuoteen. [Jani Mäkelä: Miksi ne eivät tee?]

Ministeri Juuso, teidän puheitanne kuunnellessa tulee mieleen, että ministeri ei voi vaikuttaa mihinkään. Eihän se näin voi olla. Voitteko luvata eduskunnalle jonkun päivämäärän, milloin te tuotte tänne saliin lainsäädäntöä, [Puhemies koputtaa] joka auttaa hyvinvointialueita ratkomaan näitä ongelmia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. [Eduskunnasta: Juuso vastaamaan!] — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.37 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi hyvin nosti tässä esille sen, että eivät meillä kaikki asiat ole niin huonosti kuin tässä salissa monesti kuulee, minkä ministerinäkin usein koen, että mikään ei toimi ja kaikki on huonosti ja kukaan ei saa hoitoa. Mutta eihän näin ole. Kyllä meillä Suomessa sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat kohtuullisen hyvin.

Edustaja Lohi kuulutti johtajuutta — että me alkaisimme ministeriöstä kertomaan hyvinvointialueille, miten palveluita kuuluu järjestää. Hallitus kyllä tukee hyvinvointialueita, ja sen olemme sanoneet koko ajan. [Eduskunnasta: Lakimuutoksia! — Anne Kalmari:

Punkt i protokollet PR 30/2024 rd

Normienpurkua esimerkiksi!] Me teemme sisällöllistä ohjausta epävirallisia kanavia pitkin koko ajan. Tarkoituksena on, ja me haluamme, että hyvinvointialueet menestyvät ja ihmiset saavat hoitoa. Tämä kausi tästä, kun sote-uudistus astui voimaan vuoden 23 alusta — me ollaan nyt menty vuosi ja kolme kuukautta — on ollut aikamoista myllerrystä. Mutta täytyy muistaa, että muutoskin on erittäin suuri. Se on niin suuri rakenteellinen muutos Suomen historiassa, että on aivan selvää, että ilman ongelmia ja ilman säätöjä [Puhemies koputtaa] se ei tule onnistumaan, mutta me teemme parhaamme, [Puhemies koputtaa] ja parhaamme mukaan yritämme kyllä ohjata hyvinvointialueita myöskin. Otamme huomioon myöskin sieltä tulevia toivomuksia.